

# 5 ขั้นตอนง่ายๆ ในการซื้อขาย



## วิธีการซื้อขายอนุพันธ์ ต่างจากวิธีการซื้อขายหุ้นอย่างไร ?



การซื้อขายอนุพันธ์มีขั้นตอนหรือกระบวนการซื้อขายที่คล้ายกับการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ คือ ผู้ลงทุนที่ต้องการซื้อขายในตลาดอนุพันธ์ ทำการสั่งซื้อหรือขายผ่านโบรกเกอร์ ซึ่งโบรกเกอร์นี้ต้องเป็นสมาชิกของตลาดอนุพันธ์ เมื่อผู้ลงทุนส่งคำสั่งซื้อขายผ่านโบรกเกอร์แล้ว โบรกเกอร์จะส่งคำสั่งซื้อขายมายัง ระบบซื้อขายของตลาดอนุพันธ์ โดยตลาดอนุพันธ์จะทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางคอยจับคู่คำสั่งซื้อขายด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์

วิธีการจับคู่คำสั่งซื้อขาย ใช้วิธีเดียวกับการจับคู่คำสั่งซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์ คือ ใช้หลัก Price / Time priority โดยผู้ลงทุนจะส่งคำสั่งซื้อ (Bid) หรือ คำสั่งขาย (Offer) โดยคำสั่งทุกรายการจะเข้ามาบันทึกอยู่ในระบบเพื่อรอการจับคู่ สัญญาฟิวเจอร์สจะมีการจับคู่เกิดขึ้นก็ต่อเมื่อราคาซื้อเท่ากับหรือสูงกว่าราคาขาย โดยผู้ที่ส่งคำสั่งซื้อเข้ามาจะมีฐานะเป็นผู้ซื้อ ผู้ที่ส่งคำสั่งขายเข้ามาก็จะมีฐานะเป็นผู้ขาย คำสั่งซื้อที่มีราคาสูงกว่าจะได้รับการจับคู่ก่อน คำสั่งซื้อที่มีราคาต่ำกว่า และคำสั่งขายที่มีราคาต่ำกว่าจะได้รับการจับคู่ก่อนคำสั่งขายที่มีราคาสูงกว่า ในกรณีที่ราคาซื้อหรือขายมีค่าเท่ากัน คำสั่งที่ถูกส่งเข้ามาก่อนจะได้รับการจับคู่ก่อน



เมื่อระบบทำการจับคู่คำสั่งซื้อขายแล้ว ระบบจะส่งรายละเอียดของรายการซื้อขายนั้นผ่านไปยัง **สำนักหักบัญชี (TCH)** เพื่อทำหน้าที่ในการชำระราคา หรือพูดง่ายๆ ก็คือ สำนักหักบัญชีจะทำหน้าที่คิดกำไรขาดทุน ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน และดูแลการรับและจ่ายเงินนั่นเอง สำนักหักบัญชีจึงมีบทบาทสำคัญในตลาดอนุพันธ์ โดยนอกจากดูแลการชำระราคาแล้ว ยังสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้ซื้อขาย โดยเข้ามาเป็นคู่สัญญาให้กับโบรกเกอร์ และเป็นผู้รับประกันการชำระราคาตามจำนวนและเวลาที่กำหนดไว้



ทั้งนี้ สำนักหักบัญชีจะวางระบบบริหารความเสี่ยงไว้ เพื่อเป็นการลดความเสียหายที่อาจเกิดจากการเข้าไปรับความเสี่ยงจากคู่สัญญา โดยสำนักหักบัญชีจะกำหนดให้โบรกเกอร์ต้องวางเงินหลักประกัน (MARGIN) กับสำนักหักบัญชีเพื่อลดความเสียหายจากการผิดสัญญา ในขณะที่โบรกเกอร์ก็จะกำหนดให้ลูกค้าต้องวางเงินประกันไว้กับโบรกเกอร์อีกต่อหนึ่ง

นอกจากนี้ สำนักหักบัญชีจะกำหนดให้ผู้ที่มีฐานะในตลาดอนุพันธ์ไม่ว่าจะเป็นฐานะซื้อหรือขายในสินค้าตัวใดก็ตาม จะต้องรับรู้กำไรหรือขาดทุนจากฐานะดังกล่าวทุกวันจนกว่าฐานะในสัญญาจะถูกปิด กระบวนการนี้เรียกว่า **MARK-TO-MARKET** โดยทุกสิ้นวันตลาดก็จะกำหนดราคาที่ใช้ชำระราคาสำหรับอนุพันธ์แต่ละตัว เรียกว่า **SETTLEMENT PRICE** จากนั้น สำนักหักบัญชีจะนำราคา SETTLEMENT PRICE นี้ มาคำนวณกำไรขาดทุนที่เกิดขึ้น แล้วนำกำไรหรือขาดทุนที่เกิดขึ้น โอนเข้า หรือ หักออก จากบัญชีเงินหลักประกัน



## เริ่มต้นซื้อขาย ต้องทำอย่างไร

ขั้นตอนการซื้อขายในตลาดอนุพันธ์มีวิธีง่ายๆ ดังนี้

1. **เปิดบัญชีกับโบรกเกอร์** เปิดกับโบรกเกอร์ที่เป็นสมาชิกของตลาดอนุพันธ์
2. **เตรียมเงินประกันให้พร้อม** ในกรณีซื้อหรือขายฟิวเจอร์ส ทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย

จะต้องวางเงินส่วนหนึ่งก่อนที่จะส่งคำสั่งซื้อขายไว้เป็นหลักประกัน เรียกว่า เงินหลักประกันขั้นต้น (Initial Margin) ซึ่งโบรกเกอร์จะเป็นผู้กำหนดว่าผู้ลงทุนจะต้องวางหลักประกันขั้นต้น เป็นจำนวนเท่าไร

ในกรณีออปปัน ผู้ซื้อ ไม่จำเป็นต้องวางเงินประกันขั้นต้นก่อนซื้อออปปัน เนื่องจากผู้ซื้อสามารถจำกัดผลขาดทุนได้ จึงไม่มีความเสี่ยงว่าจะ บิดพลิ้วสัญญา หรือพูดอีกอย่างหนึ่ง ก็คือผู้ซื้อได้จ่ายค่าพรีเมียมเป็นค่าซื้อออปปันตั้งแต่ตอนแรก และเมื่อสัญญาครบกำหนดอายุ ผู้ซื้อก็สามารถเลือกได้ว่า จะใช้สิทธิออปปันหรือไม่ หรือจะปล่อยให้ออปปันหมดอายุไป จึงไม่มีความเสี่ยงว่าจะบิดพลิ้วสัญญาที่ทำไว้

แต่สำหรับผู้ขาย ถือว่ามีความเสี่ยงที่จะบิดพลิ้วสัญญา เนื่องจากหากผู้ซื้อออกข้อขอลใช้สิทธิ ผู้ขายจะต้องปฏิบัติตามสัญญาโดยยอมให้ผู้ซื้อ ใช้สิทธิ ซึ่งในกรณีเหล่านี้ ปกติแล้วผู้ขายจะขาดทุน ผู้ขายออกข้อขอมิแนวโน้มที่จะบิดพลิ้วสัญญามากกว่าผู้ซื้อ ดังนั้น ในการขายออกข้อขอม ผู้ขายจะต้องวางเงินประกันขั้นต้นก่อนการขายในระดับที่โบรกเกอร์กำหนด

### 3. ส่งคำสั่งซื้อขายผ่านโบรกเกอร์

การส่งคำสั่งซื้อขายต้องมีรายละเอียดอย่างน้อยดังต่อไปนี้

ต้องการ "ซื้อ" หรือ "ขาย" อนุพันธ์ "ประเภทใด"

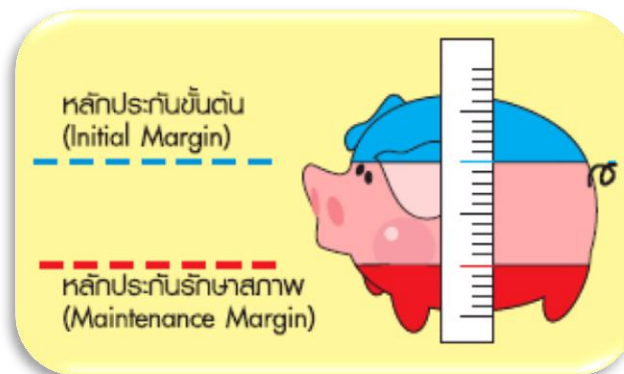
ต้องการ ซื้อ หรือ ขายที่สัญญาสิ้นสุดอายุเท่าใด "เดือนไหน"

ต้องการ ซื้อ หรือ ขายที่ "ราคา" เท่าใด

ต้องการ ซื้อ หรือ ขาย "จำนวน" กี่สัญญา

### 4. สรุปกำไรขาดทุนทุกวัน

ในกรณีฟิวเจอร์ส จะมีการคำนวณเงินกำไรขาดทุนทุกๆ สิ้นวันทำการ เรียกว่าการ Mark to Market หากลูกค้ามีผลกำไร ก็จะมีการโอนเงิน ส่วนกำไรเข้าบัญชีให้ในวันทำการถัดไป แต่หากขาดทุนก็จะมีการโอนเงินออกจากบัญชีผู้ลงทุนเช่นกัน ดังนั้น หลักประกันขั้นต้นที่ลูกค้าวางไว้ตั้งแต่แรกอาจเพิ่มขึ้น หรือลดลงตามจำนวนกำไรขาดทุนที่เกิดขึ้น ถ้าได้กำไรเงินในบัญชีจะเพิ่มสูงขึ้น แต่ถ้าหากขาดทุน เงินในบัญชีจะลดลง และหากขาดทุนไปเรื่อยๆ จนต่ำกว่าระดับที่กำหนดไว้คือ "หลักประกันรักษาสภาพ (Maintenance Margin)" โบรกเกอร์จะเรียกเก็บเงินประกันเพิ่มขึ้น หรือที่เรียกว่า "Margin Call" โดยลูกค้าต้อง นำเงินมาวางเพิ่มให้เท่ากับเงินประกันขั้นต้นอีกครั้งหนึ่ง



ในกรณีออกข้อขอม หากเป็นผู้ซื้อ ซึ่งไม่มีการวางเงินประกันตั้งแต่ต้นอยู่แล้ว ก็จะไม่มีการ Mark to market เช่นกัน แต่สำหรับผู้ขาย การ Mark to Market จะแตกต่างจากของฟิวเจอร์ส คือ จะไม่มีการโอนเงินกำไรขาดทุนทุกสิ้นวัน แต่จะมีการคำนวณหลักประกันขั้นต้นและหลักประกันรักษาสภาพใหม่ทุกวัน ตามความเสี่ยงของผู้ลงทุนที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น เงินหลักประกันของผู้ลงทุนจะคงที่ไม่เปลี่ยนแปลง แต่หากวันที่ระดับราคาสินทรัพย์อ้างอิงเปลี่ยนแปลง ทำให้ผู้ขายมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้น จนโบรกเกอร์กำหนดหลักประกันใหม่ที่สูงกว่าระดับเงินที่ผู้ขายวางไว้ ผู้ขายออกข้อขอม ก็จะต้องนำเงินประกันมาวางเพิ่มเติมให้มีค่าอย่างน้อยเท่ากับหลักประกันขั้นต้นค่าใหม่ที่โบรกเกอร์กำหนด

### 5. หมั่นเช็คสถานะ

เมื่อซื้อขายฟิวเจอร์สหรือออกข้อขอมไปแล้ว ผู้ลงทุนควรตรวจสอบสถานะของตนอยู่ตลอดเวลาว่ามีกำไรหรือขาดทุนเป็นอย่างไรบ้าง โดยตรวจสอบว่า

- ได้กำไรเป็นที่น่าพอใจหรือไม่มีโอกาสที่จะได้รับกำไรต่อไปมากนักแล้ว ?
- ยังสามารถทนต่อระดับการขาดทุนที่ต้องเรียกหลักประกันเพิ่มเติมทุกวันได้หรือไม่ ?

ทั้งนี้ ผู้ซื้อหรือผู้ขาย สามารถเลือกที่จะปิดสถานะของตนเองได้ตลอดเวลา โดยไม่ต้องรอจนสัญญาสิ้นสุดอายุ ยกตัวอย่างเช่น ผู้ซื้อสามารถขายสัญญาที่ตนเคยซื้อไว้ ในขณะที่ผู้ขายก็สามารถซื้อสัญญาที่ตนเคยขายไว้เพื่อเป็นการปิดสถานะได้ (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในหัวข้อการปิดสถานะ)